

همایش قرآن کریم و هنر

هنر بر پایه معیارها و قرآن

آداب نسخه سازی و آداب مصحف و قرآن

خوشنویس قرآن کریم در جهان اسلام

قرآن کریم و هنر

فناوری هنرستان کرمان
موسسه تخصصی هنرستان کرمان

چگونگی انتخاب آیات قرآنی کتیبه های معماری مذهبی در ادوار مختلف در ایران

دکتر علی اصغر شیروازی / استادیار و عضو هیأت علمی دانشکده هنر دانشگاه شاهد

پس از نزول قرآن برخی از آیات مربوط به مساجد، نماز و آیات مرتبط در معماری مساجد به کار گرفته شد. این گروه از آیات در اکثر بناهای مذهبی در بخشهای مختلف امیر از سر در ورودی، کتیبه های بیرونی و درونی و محراب و برخی نقاط توسط معماران به عنوان تزئینات معماری استفاده شده است. معمولاً حکومتهایی که در ایران حضور داشتند، از اهل تسنن بودند. لذا از آیات مرتبط با مسجد، نماز و عبادت در کتیبه های مساجد استفاده شده است که البته تاکنون بدون افرایق در اکثر مساجد استفاده می شود. اما در برخی حکومتهای شیعی تا قبل از دوره صفوی و سپس در دوره صفوی و تا امروز، از برخی آیات قرآنی دیگر در کتیبه نگاری مساجد استفاده می شود. از اهداف این مقاله چگونگی و چرایی انتخاب آیات قرآنی مرتبط با مساجد در کتیبه نگارهای مساجد است و در صدد پاسخ به این سؤالات است:

۱- آیات موجود در کتیبه های مساجد تاکنون کدامند؟

۲- علت تفاوت آیات در دوره های مختلف در چیست؟ و آیا با عقاید حکومتها ارتباط دارد یا خیر؟

روش تحقیق در این مقاله، روش توصیفی - تحلیلی و روش جمع آوری اطلاعات آن کتابخانه ای است. نتایج تحقیق نشان داد که: در کتیبه های معماری بناهای مذهبی در ادوار مختلف، دو گروه آیات دیده می شود. یک گروه آیات مربوط به مساجد، نماز و عبادت پیغمبران که از ابتدا تاکنون دیده می شود و گروه دیگر آیات که در حکومتهای شیعی مرتبط با تفکر شیعی است.

واژگان کلیدی: قرآن کریم، کتیبه نگاری، معماری، تشیع و تسنن

مجموعه مقالات

همایش

قرآن کریم و هنر

قرآن پژوهی

اعضای شورای علمی همایش
حبیب الله آیت اللهی - محمد علی رجیبی - علی اصغر شیرازی
بهمن نامور مطلق - محمد مهدی هراتی

